



Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo



Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA REVIZIJE O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA OPŠTINE ISTOK ZA 2022. GODINU

Priština, Jun 2023

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

- 1 Mišljenje revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Sažeta informacija o planiranju i izvršenju budžeta
- 4 Napredak u sprovođenju preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde / Tabela za komentare BO-a u vezi sa revizorskim izveštajem

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Godišnjeg Izveštaja

1 Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja opštine Istok za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja opštine Istok (OI), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2022.

Prema našem mišljenju, përvëç Uticajt të çështjeve të përhkruara në paragrafin për Bazën për Opinion të Kualifikuar, Godišnji finansijski izveštaji opštine Istok, ne predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

B1 U pet (5) izvršenih isplata od strane trezora u zajedničkom (ukupnom) iznosu od 283,231€, troškovi su pogrešno klasifikovani, isplaćujući ih iz ekonomske kategorije kapitalnih investicija i roba i usluga, dok su isplate bile za beneficije kolektivnog ugovora za nastavnike, koji je trebalo da bude iz kategorije plate i dnevnice. Takođe, u dva slučaja su izvršene isplate u iznosu (vrednosti) od 17,800€ iz kategorije roba i usluga, koje su po prirodi subvencije i transferi

Opširnije pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u odeljku Osnova za zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta opštine Istok bile su, u svim

materijalnim aspektima, u skladu sa određenim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva primenljivog na subjekat revizije u kontekstu upotrebe finansijskih sredstava.

Osnova za zaključak

- A1 Kapitalna i nekapitalna imovina, bilo je slučajeva korišćenja netačnog životnog veka što utiče na njenu neto vrednost, za pet slučajeva došlo je do akumulacije precenjenosti za 38,339€ i u dva slučaja kumulativne potcenjenosti za 15,858€.
- B2 Kod neizmirenih obaveza šest (6) faktura nije plaćeno u roku od 30 dana, kašnjenja plaćanja za ove slučajeve se kreću od 47 dana do 264 dana.

Opširnije pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa o godišnjim finansijskim izveštajima

Predsednik Opštine odgovoran je za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Predsednik Opštine odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Predsednik Opštine je odgovoran za obezbeđivanje nadzora nad postupkom finansijskog izveštavanja Opštine Istok.

Odgovornosti Menadžmenta o Usklađenosti

Menadžment opštine Istok je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih sredstava opštine Istok u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama i odgovornošću i svim ostalim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje

kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti Opštine Istok sa svim primenljivim politikama Opštine Istok, pravilima i propisima u vezi sa korišćenjem finansijskih resursa revidiranog subjekta.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Opštine Istok.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneta menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije uočili smo oblasti gde su potrebna potencijalna poboljšanja, uključujući unutrašnju kontrolu, , koje su prikazane u nastavku za vaše razmatranje u obliku nalaza i preporuka. Fushat për përmirësim janë si: keqklasifikimi i shpenzimeve, mangësi në regjistrimin dhe vlerësimin e pasurisë, vonesa në pagesën e obligimeve dhe mangësi në menaxhimin e llogarive të arketueshme. Ovi nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodne korekcije finansijskih informacija predstavljenih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja, i da poboljšaju unutrašnje kontrole nad finansijskim izveštavanjem i usklađenost sa nadležnim organima za finansijsko upravljanje u javnom sektoru. Mi ćemo pratiti ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Ovaj izveštaj je rezultirao šest (6) preporuka, od kojih su tri (3) ponovljene preporuke, dve (2) nove preporuke i jedna (1) delimično sprovedena.

Dok za status preporuka iz prethodne godine i nivo njihovog sprovođenja, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na revizorsko mišljenje

Pitanje B1 – Pogrešna klasifikacija troškova

Nalaz

Prema članu 18, tačka 3 Uredbe 01/2013 - MF-a o trošenju javnog novca, troškovi moraju imati odgovarajuće kodove, definisane Administrativnim uputstvom za računovodstveni plan. U računovodstvenom planu Trezora definisane su kodove i odgovarajuće kategorije troškova koje budžetske organizacije moraju da primenjuju.

Sledeće pogrešne klasifikacije se odnose na isplatu plata i drugih nagrada za nastavnike predviđene kolektivnim sektorskim ugovorom o obrazovanju isplaćenih od strane Trezora putem sudskih odluka iz neadekvatnih kategorija kao što su:

- Iz ekonomskog koda kapitalnih investicija isplaćeno je 200.000€, iako su to troškovi kategorije plata i dnevica; i
- Iz ekonomskog koda robe isplaćeno je 83,231€, iako su to troškovi kategorije plata i dnevica.

Takođe, pogrešna klasifikacija troškova je zabeležena i kod troškova iz ekonomske kategorije roba i usluga, gde su izvršene dve isplate u ukupnoj (zajedničkoj) vrednosti od 17,800€, koje po prirodi troškova spadaju u kategoriju subvencija i transfera.

Slučajevi se tiču plaćanja kao što su:

- „Nabavka građevinskog materijala za hitne slučajeve“ u iznosu od 5,800€; i
- „Usluge rehabilitacije zasnovane na psiho-socijalnoj zajednici i fizioterapiji za decu sa invaliditetom“ u vrednosti od 12.000 €.

Pogrešna klasifikacija troškova iz jedne u drugu kategoriju nastala je kao rezultat izvršenja isplata od strane Trezora za sudske odluke, za isplatu plata nastavnika i drugih nagrada koje su utvrđene kolektivnim ugovorom. dok u drugom slučaju bilo je nedostatka sredstava u kategoriji subvencija i

transfera.

Uticaj

Uplate izvršene iz neadekvatnih ekonomskih kategorija utiču na pogrešnu klasifikaciju troškova koji se prikazuju u GFI-e opštine precenjajući/potcenjujući relevantne ekonomske kategorije i kao takve pružaju netačne informacije za svoje korisnike.

Preporuka B1

Predsednik mora da obezbedi da se budžetsko planiranje troškova vrši prema adekvatnim kategorijama, uključujući i za potencijalne obaveze koje su na kraju spornih procedura, kako bi se izbegla potreba za izvršenjem tih isplata iz drugih ekonomskih kategorija. Zatim da se iste registruju u relevantnim ekonomskim kategorijama u skladu sa računovodstvenim planom Trezora i da se ispravno prikažu u GFI-u.

Odgovor menadžmenta entiteta (Ne slažu se)

Detaljnije videti Dodatak I

2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usaglašenosti

Pitanje A1 - Manjkavost u registraciji i proceni/amortizaciji nefinansijske imovine

Nalaz

Član 1 Uredbe 02/2013 o upravljanju nefinansijskim imovinom propisuje standardne procedure za dokumentovanje, čuvanje i otuđenje nefinansijske imovine, vođenje tačnih podataka o nefinansijskoj imovini kroz sistematsko vođenje Registra nefinansijske kapitalne imovine, kao sastavni deo ISFUK-a, i Registra nefinansijske nekapitalne imovine u cilju procenjivanja i izveštavanja njihove vrednosti, kao i adekvatnih, efikasnih, efektivnih i transparentnih procesa otuđenja nefinansijske imovine.

Testiranjem nefinansijske kapitalne imovine iznad 1,000€, koja je registrovana u registru imovine kod ISFUK-a, identifikovane su sledeće slabosti:

- Imovina pod nazivom „Uklanjanje otpada sa javnih površina“ u vrednosti od 9,954€ ne ispunjava uslove da se registruje kao imovina, stoga ne bi trebalo da bude u registru imovine, ovo je uticalo na precenjivanje opštinske imovine za celokupnu njenu vrednost;
- Imovina pod nazivom „Toyota 4 Runner džip vozilo“ u vrednosti od 4.137€, registrovana 2007. godine, trebalo je da bude potpuno amortizovana, pa je to uticalo na precenjivanje imovine opštine za ovu vrednost;
- Imovina pod nazivom „Izgradnja gradskog parka na lokaciji bivšeg javnog preduzeća Raduša“ u vrednosti od 75.409€, kao stalna investicija, koja nije bila amortizovana, iako je bila u funkciji i morala je da se amortizuje za dve godine, tako da je to uticalo na precenjivanje imovine opštine za 3,770€;
- Imovina pod nazivom „Asfaltiranje puta Drenuša-Lubove“ u vrednosti od 55.000€, bila je kao stalna investicija koja se nije amortizovala, iako je bila u funkciji i morala je da se amortizuje za tri godine, stoga je ovo uticalo na precenjenost imovine opštine za 8,250€;
- Imovina pod nazivom „Elektronski sistem za upravljanje opštinskim subvencijama“ u vrednosti od 2.360€, nije uknjižena sa ispravnim životnim vekom od 10 godina, već 3 godine, amortizujući je za njenu 2/3, što bi trebalo da bude njena 2/10, odnosno utičući na potcenjivanje imovine opštine za 1,101€;
- Imovina pod nazivom „Izgradnja objekta i uređenje prostora za skladištenje zaplenjenog drveta“ u vrednosti od 8.433€, nije uknjižena sa ispravnim životnim vekom od 40 godina, već 10 godina, amortizujući je za 7/10 a što je trebalo da bude njena 7/40, odnosno utičući na potcenjivanje imovine opštine za 14,757€; i
- Imovina pod nazivom "Zamena azbestne cevi - vodovoda u Banji" u vrednosti od 101.989€, kao tekuća investicija koja nije amortizovana, iako je bila u funkciji i morala je da se amortizuje poslednje tri godine, tako da je ovo uticalo na precenjenost imovine opštine za 12,228€.

Ova situacija je uglavnom nastala zbog nedostatka znanja u vezi sa zahtevima uredbe o upravljanju imovinom, kao i nedostatka internih

smernica u vezi sa procesom upravljanja imovinom i neophodnih korekcija u registru imovine prema potrebama realnog stanja njihovih vrednosti.

Uticaj Npropisno uknjiženje imovine prema životnom veku upotrebe, i neispravka registra imovine prema promenama u vlasništvu i vrednosti imovine, onemogućava dobijanje uveravanja u pogledu tačnosti i potpunosti registara imovine.

Preporuka A1 Predsednik mora da preduzme neophodne radnje za jačanje internih kontrola za ispravku registra imovine, a posebno proverom i ispravljanjem vrednosti imovine sa statutom „Kontinuiranih ulaganja“ i a ako je vek upotrebe imovina onaj definisan propisom i da se vrednost imovine prikazuje tačno.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B2 – Kašnjenje u plaćanju primljenih faktura

Nalaz Zakon br. 03/L-048 o MFPP, član 39.1, propisuje da je „GFS budžetske organizacije odgovoran da obezbedi da se svaki važeći račun i zahtev za plaćanje za isporučenu robu i usluge i/ili obavljene radove za budžetsku organizaciju plati u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon prijema računa ili zahteva za plaćanje od relevantne budžetske organizacije.

Tokom bavljenja sa neizmirenim obavezama primetili smo da šest (6) faktura nije plaćeno u roku od 30 dana, kašnjenja plaćanja za ove slučajeve su od 47 dana do 264 dana:

- Faktura primljena 24.12.2021 u iznosu od 8,880€ je plaćena 14.10.2022; i
- Faktura primljena 22.11.2022 u iznosu od 1,599€ je plaćena 09.03.2023.

Štaviše, fakture (račune) koje su još uvek bile neplaćene čak i do kraja rada revizije na terenu (datum 11. maja 2023. godine) bile su:

- Račun primljen 09.12.2022 u iznosu od 2,327€;
- Račun primljen 12.07.2022 u iznosu od 131€;
- Račun primljen 20.12.2022 u iznosu od 7,180€; i
- Račun primljen 20.12.2022 u iznosu od 8,440€.

Razlog za neplaćanje računa obaveza na vreme je nedostatak funkcionalnih unutrašnjih kontrola i nedostatak budžetskih sredstava za relevantni ekonomski kod.

Uticaj Obaveze prenete iz prethodnih godina povećavaju rizik realizacije projekta i ostvarivanja godišnjih ciljeva opštine. Takođe, u slučaju tužbi dobavljača, mogu se stvoriti i dodatni troškovi.

Preporuka B2 Predsednik mora obezbediti bolje planiranje raspodele i obavezivanje sredstava kao i pokretanje postupaka trošenja da se realizuje samo kada su sredstva dostupna kako bi se otklonila kašnjenja u plaćanju računa.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Potraživanja

Opština je u GFI, prikazala potraživanja u iznosu od 1,888,787€. Ova vrednost se sastoji od poreza na imovinu 1,615,860€, opštinske takse za građevinske dozvole 36,956€, naknade za poslovanje 174,831€, neplaćeni zakup (zemljišta i prostorija) 50,520€ i naknade za usluge alkoholnih pića 10,620€.

Pitanje B3 – Izazovi u vođenju Računa Potraživanja

Nalaz Prema članu 26 Zakona o porezu na nepokretnosti br. 06-L 005, opština, Ministarstvo finansija i nadležni izvršni organi imaju autoritet i ovlašćenja da ubiraju neizmirene poreske obaveze koje prelaze iznos od deset (10€) i članu 27. ako poreski obveznik ili dužnik nije u potpunosti platio porez i novčanu kaznu u skladu sa utvrđenim rokovima, opština u roku od deset (10) radnih dana od poslednjeg dana za uplatu donosi konačno pismeno obaveštenje, u kome zahteva punu isplatu neizmirenih poreskih obaveza, najkasnije deset (10) kalendarskih dana od dana kada se smatra da je dužnik primio konačno obaveštenje.

Opština nije imala efektivno upravljanje naplatom potraživanja (LIA). Kao što se vidi gore, vrednost LI.A za porez na imovinu, poslovne poreze i neplaćenu kiriju i dalje ostaje visoka i sa trendom rasta iz godine u godinu, odnosno postoji povećanje LI.A za oko 16% u poređenju sa prethodnom godinom.

Opština nije preduzela konkretne radnje za ubiranje ovih dugova, iako je ova situacija pokrenuta kao problem i prošle godine.

Kako navode u opštini, ekonomska i socijalna situacija građana opštine dovela je do neplaćanja dugova za porez na imovinu, dok je za takse na poslovanja, ima mnogo neaktivnih poslovanja.

Uticaj Neubiranje potraživanja tokom nekoliko godina za redom, dovodi do toga da one postanu nenaplativa i takođe rezultira manjim sopstvenim prihodima opštine.

Preporuka B3 Predsednik mora osigurati da se ubiranje R.P-a od poreza na imovinu vrši u skladu sa zahtevima i utvrđenim zakonskim metodama. Što se tiče R.P-a od takse na poslovanja i zakupnina, da se ispituju sve moguće opcije, uspostavljajući politike i propise, pa čak i pravnim sredstvima kako bi se povećala efikasnost u ubiraknju dugova.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.2 Funkcija interne revizije

Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) imala je samo jedan Revizor (Direktor jedinice). Pored strateškog plana, JUR je izradio godišnji plan rada u kome su planirane četiri (4) revizije. Od ovih, samo dve (2) revizije su završene zbog nedovoljnog broja zaposlenih u JUR-u. Revizije su bile fokusirane na zdravlje, imovinu i njihovo upravljanje.

Pitanje C1 - Nefunkcionalna komisija za reviziju

Nalaz Administrativno uputstvo MF-NR. 01/2019 za osnivanje i rad komisije za reviziju u subjektu javnog sektora, Član 6. Komisiju za reviziju imenuje rukovodilac subjekta javnog sektora i čine je tri (3) ili pet (5) članova. Predsedavajući Komisije za reviziju ne sme biti na rukovodećim pozicijama, dve trećine (2/3) članova moraju biti eksterni, a ostali deo iz internog osoblja subjekta javnog sektora.

Komisija za unutrašnju reviziju (KR) od marta bila je bez kvoruma (njih dvoje su se povukla iz komisije za reviziju) do decembra 2022. godine, kada je kompletirana u novom sastavu.

Takođe, komisija za reviziju nije održala četiri obavezna sastanka, već samo dva.

Do neefikasnog funkcionisanja KR-qa došlo je kao posledica odlaska predsednika i člana KR-qa nakon isteka mandata, a opština nije na vreme imenovala nove članove.

Uticaoj Neefektivna komisija za reviziju utiče na obezbeđivanje sigurnosti za efektivnost opštinskih unutrašnjih kontrola, funkcionisanje revizije i nezavisnost unutrašnje revizije.

Preporuka C1 Predsednik treba da obezbedi efektivno funkcionisanje Komisije za reviziju, kako bi pregledao planove interne revizije, da bi potvrdio da se one zasnivaju na riziku i da pruži zahtevanu sigurnost menadžmentu o funkcionisanju unutrašnjih kontrola.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A2 – Nekompletiranje Jedinice za unutrašnju reviziju

Nalaz Uredba VRK-qa - BR 01/2019 o uspostavljanju i sprovođenju funkcije interne revizije u subjektu javnog sektora. Član 5.1.1 propisuje da svaki subjekat javnog sektora sa budžetom preko sedam (7) miliona evra mora imati najmanje tri revizora.

Jedinica za unutrašnju reviziju u opštini Istok sastoji se samo od rukovodioca jedinice za reviziju i nema drugih članova kao internih revizora.

Opština nije preduzela odgovarajuće radnje za rešavanje pitanja sastava i funkcije Jedinice za unutrašnju reviziju da bi je kompletirala odgovarajućim osobljem.

Uticaj

Nekompletiranje JUR-qa može uticati na to da interna revizija ne pokriva sve oblasti rizika i onemogućiti menadžmentu da preduzme mere da spreči moguće greške u najranije moguće vreme.

Preporuka A2

Predsednik treba da osigurati da se planiranje budžeta izvrši na vreme za tražene pozicije, i da JUR bude popunjena sa dovoljno osoblja u skladu sa uredbom za njeno osnivanje, što bi istovremeno povećalo i ojačalo unutrašnje kontrole.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

3 Sažeta informacija za planiranje i ostvarivanje budžeta

U ovom poglavlju dali smo sažetak informacija o izvorima budžetskih sredstava, utrošku sredstava i prikupljenim prihodima, po ekonomskim kategorijama. Ovo je ilustrovano kroz tabele i grafikone u nastavku:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁵	2022 Troškovi	2021 Troškovi	2020 Troškovi
Izvori fondova	11,611,999	12,760,811	11,589,771	11,920,156	13,665,096
Grant Vlade – Budžet	10,451,384	10,532,882	9,897,405	9,385,694	9,897,884
Finansiranje putem zaduživanja	0	98,602	98,602	25,031	92,580
Finansiranje putem zaduživanja – klauzula investicije	0	144,806	0	1,528,317	2,402,275
Prenete iz prethodne godine	0	777,218	616,338	0	426,373
Sopstveni prihodi	1,160,615	1,160,615	945,931	941,700	638,792
Unutrašnje donacije	0	46,164	31,495	39,414	31,545
Spoljne donacije	0	523	0	0	175,649

Konačni budžet je veći od početnog budžeta za 1,148,812€. Ovo povećanje je rezultat promene izvršene prenosom neutrošenih sopstvenih prihoda iz prethodne godine, sa finansiranja kroz zaduživanje, sa zaduživanja kroz investicionu klauzulu, iz domaćih donacija, kao i od efekta odluke Vlade o povećanju (dodacima) plata za zdravstvene radnike u javnom sektoru.

U 2022. godini Istok je potrošio 91% završnog budžeta ili 11,589,771€, sa smanjenjem od oko 3% u odnosu na 2021. Međutim, sprovođenje budžeta ostaje na zadovoljavajućem nivou i objašnjenja za trenutnu poziciju su detaljno navedena u nastavku

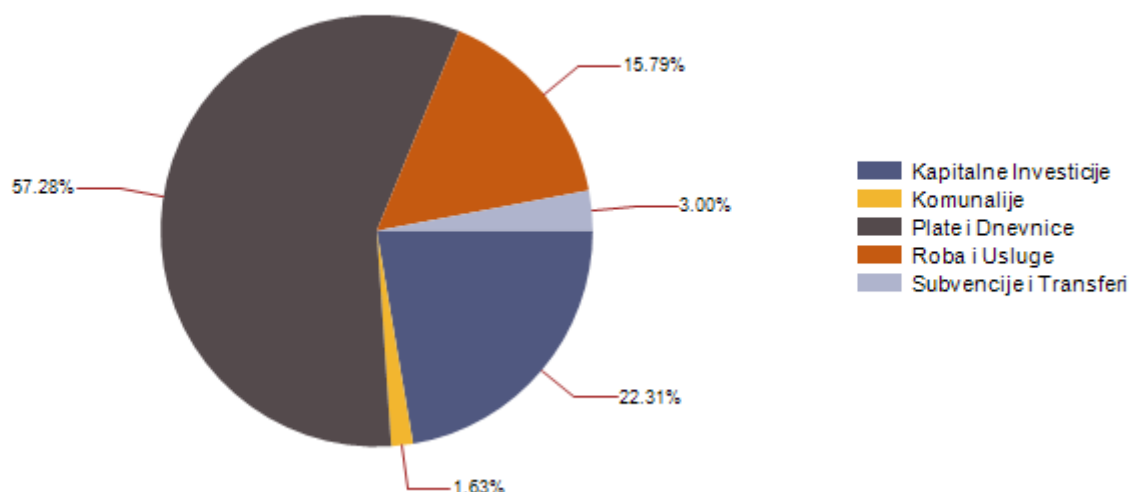
Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2022 Troškovi	2021 Troškovi	2020 Troškovi
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama	11,611,999	12,760,811	11,589,771	11,920,156	13,665,096
Plate i Dnevnice	6,511,000	6,691,101	6,638,555	6,160,659	6,211,773
Roba i Usluge	1,593,959	1,923,439	1,829,768	1,227,191	1,482,803
Komunalije	202,000	202,000	188,599	157,882	174,280

Subvencije i Transferi	310,000	376,454	347,736	321,811	315,008
Kapitalne Investicije	1,408,395	3,567,817	2,585,113	4,052,614	5,481,234
Rezerve	1,586,645	0	0	0	0

Objašnjenja za promene u kategorijama budžeta su data u nastavku:

- Kategorija plata i dnevnica u završnom budžetu imala je povećanje od 180,101€ u odnosu na početni budžet i 99% realizacije budžeta.
- Kategorija roba i usluga u završnom budžetu je imala povećanje od 329,480€ i imala je 95% realizacije budžeta.
- Kategorija komunalija na kraju godine nije imala nikakve promene u budžetu i imala je 93% realizacije budžeta.
- Kategorija subvencija i transfera, na kraju godine imala je povećanje budžeta za 66,454€ i realizovano je 92% budžeta.
- Kategorija kapitalnih investicija je na kraju godine imala povećanje budžeta za 2.159.422€, a na kraju godine je realizovana u iznosu od 2.585.113€ ili 72% budžeta.



Prihodi koje je Istog ostvario u 2022. godini iznosili su 1.079.823 evra ili oko 93% od planiranja. Oni se odnose na: prihode od poreza na imovinu, prihode od takse za građevinske dozvole, takse za razne potvrde, prihode od registracije vozila, prihode od promene namene zemljišta, takse za registraciju nasledstva, prihode od učešća-participacije (zdravstvo, obrazovanje), druge administrativne prihode, itd.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2022 Prijemi	2021 Prijemi	2020 Prijemi
Ukupno prihodi	1,160,615	1,160,615	1,079,823	1,072,090	787,307
Poreski prihodi	570,395	570,395	422,826	474,062	299,468
Neporeski prihodi	590,220	590,220	656,667	598,028	487,840
Ostali prihodi	0	0	330		

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Izveštaj revizije GFI-a Opštine Istok 2021 rezultirao je sa 14 glavnih preporuka. Opština je pripremila Akcioni Plan u kojem je navedeno kako će sprovesti date preporuke.

Do kraja revizije za 2022. godinu sprovedene su 9 preporuke, za četiri (4) nije počela primena i jedna (1) delimično sprovedena kao što je prikazano na grafikonu 2, ispod. Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte Tabelu 4.

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

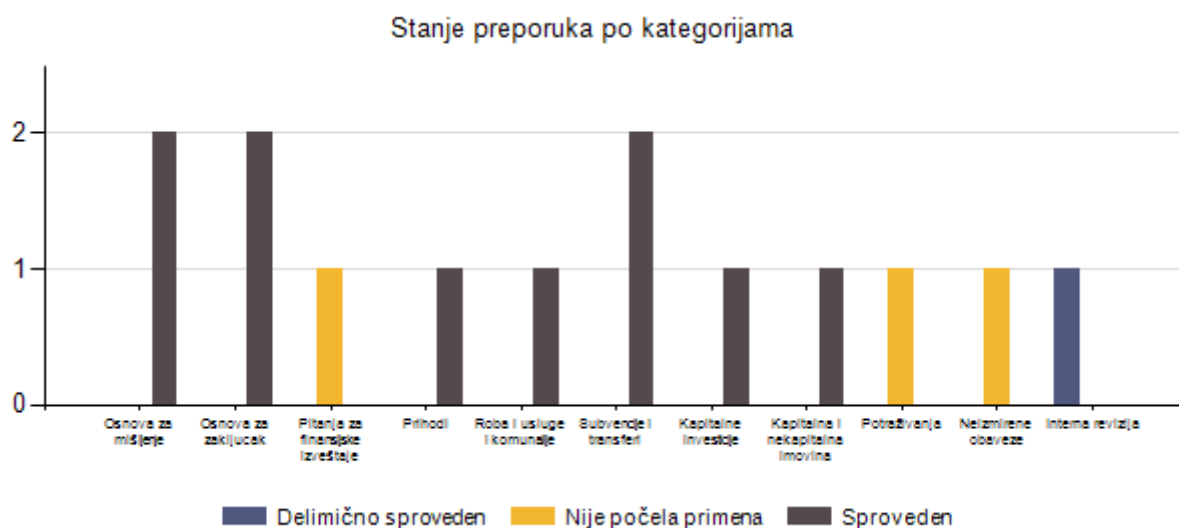


Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast Revizije	Preporuke iz 2021 godine	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za mišljenje	Predsednik treba da poveća kontrole tokom pripreme GFI tako da tabele i obelodanjivanja za 2022. godinu ne sadrže greške i preduzme adekvatne mere protiv lica odgovornih za netačno prikazivanje podataka u GFI za dve uzastopne godine. Takođe treba osigurati da izjava izdata od glavnog administrativnog službenika i finansijskog službenika ne bude potpisana ako sve neophodne kontrole nisu sprovedene u skladu sa nacrtom GFI.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
2.	Osnova za mišljenje	Predsednik treba da obezbedi da su RP prikazani u finansijskim izveštajima, kao što se zahteva Uredbom o godišnjim finansijskim izveštajima budžetskih organizacija. Takođe treba da obezbedi da odgovorna lica za vođenje evidencije RP i GFS sarađuju i obezbeđuju tačne vrednosti RP prilikom njihovog	Ove godine nismo identifikovali slično pitanje.	Sprovedena

		prikazivanja u GFI.		
3.	Osnova za zaključak	Predsednik treba da obezbedi povećanje aktivnosti verifikacije nepokretne imovine, u skladu sa zakonskim zahtevima, tako da se eventualne promene imovine integrišu u bazu podataka kako bi odražavale ispravnu poresku obavezu.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
4.	Osnova za zaključak	Predsednik treba da obezbedi da se poštuju sve procedure i koraci nabavke u angažovanju pojedinačnih izvođača za određene usluge, vodeći računa da će angažovano osoblje biti za neredovne pozicije.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
5.	Pitanja za finansijske izveštaje	Predsednik treba obezbediti da se preduzmu sve neophodne radnje da se rashodi planiraju u odgovarajućim budžetskim izdvajanjima ili da se ponovo raspodele kao i da se plaćanje i registracija rashoda vrši prema odgovarajućim ekonomskim kodovima definisanim računovodstvenim planom.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Nije počela primena
6.	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi da se dosije poreskih obveznika popune na osnovu zahteva Protax sistema. Greške i nedostatke koji se pojavljuju u sistemu Protax treba rešavati i rešavati u saradnji sa Odeljenjem poreza na imovinu u okviru Ministarstva finansija transfera i rada.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
7.	Roba i usluge i komunalije	Predsednik treba obezbediti da pravni zastupnik opštine preduzme potrebne radnje u roku u slučajevima kada je pravno zastupanje opštine neophodno za zaštitu interesa opštine.	I ove godine identifikovano isto pitanje.	Nije počela primena
8.	Subvencije i transferi	Predsednik treba da obezbedi ispunjenje zakonskih uslova u pripremi godišnjeg plana finansijske podrške za NVO, i izveštavanje plana KP-u u predviđenom roku.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
9.	Subvencije i transferi	Predsednik treba da obezbedi da javni pozivi za subvencije sadrže sve zahteve propisane Uredbom o kriterijumima, standardima i procedurama za javno finansiranje NVO, zatim da zatraži od NVO da dostave finansijske i narativne izveštaje o povratu kao i za svakog korisnika subvencije da imenuje službenika za praćenje.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje.	Sprovedena
10.	Kapitalne investicije	Predsednik treba da obezbedi da adekvatna kontrola funkcioniše preko kancelarije za nabavke, kako bi se proverilo da li jedinice koje zahtevaju izradili izvršni projekat u skladu sa zakonskim zahtevima i potrebama opštine postavljanjem standarda kvaliteta rada ili nabavke.	Ove godine nije identifikovano slično pitanje	Sprovedena
11.	Kapitalna i	Predsednik treba da obezbedi da se sva	Ove godine nije	Sprovedena

	nekapitalna imovina	imovina evidentira u registru imovine kako bi se smanjio rizik od zloupotrebe ili gubitka imovine. Takođe, sistem e-imovine treba primeniti za evidentiranje imovine ispod 1000€.	identifikovano slično pitanje.	
12.	Potraživanja	Predsednik treba da obezbedi da se sve moguće opcije aktivno razmatraju, uspostavljajući politike i propise kako bi se povećala efikasnost naplate dugova preispitujući sve mere u skladu sa zakonom, prema operaterima koji ne ispunjavaju svoje obaveze.	I ove godine identifikovano isto pitanje.	Nije počela primena
13.	Neizmirene obaveze	Predsednik treba da obezbedi da se svi računi i finansijske obaveze izmire u zakonskom roku i da se radovi ili zalihe obavljaju samo kada opština obezbedi sredstva unapred ili izdvoji dovoljno budžetskih sredstava za plaćanje.	I ove godine smo identifikovali kašnjenja u obavezama.	Nije počela primena
14.	Interna revizija	Predsednik treba da obezbedi da su preduzete neophodne radnje kako bi se osiguralo da je KR u punom sastavu i da KR funkcioniše kako bi komitet kritički pregledao planove unutrašnje revizije kako bi potvrdio da su zasnovani na riziku i obezbediti potrebnu sigurnost menadžmentu. Takođe, KR treba da nadgleda akcije preduzete od strane menadžmenta u vezi sa preporukama revizije.	I ove godine je pitanje identifikovano, iako je komisija IR-a osnovana 16.12.2022. godine.	Delimično sproveden

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku.

Vlora Spanca, Generalna Revizorka

Zukë Zuka, Pomoćnik Generalnog Revizora

Blerim Kabashi, Direktor revizije

Enver Boqolli, Vođa tima

Aurora Morina, Član tima

Agim Sogojeva, Član tima

Dodatak I: Tabela za komentare BO-a u vezi sa revizorskim izveštajem

Pitanje	Komentari BO-a	Gledište NKR -a
	<p>Kao što smo razgovarali na sastanku od 29.05.2023, da se ne slažem sa kvalifikacijom nacрта izveštaja revizora.</p> <p>Razlog je da za pitanje B1 da bude kvalifikovan Izveštaj revizije Opštine Istok, nepravedan sa strane postupka, kao što ste takođe obavješteni da je zbog sudskih odluka koja je isključiva nadležnost Trezora, a ne opština, gde su ove isplate izvršene iz Trezora, sudskih odluka (obrocima i prevoz za nastavnike) iz kapitalnih investicija, iz izvornih fondova 22 i 10, kao i iz ekonomske kategorije Roba i usluge, gde su odluke izvršene bez koordinacije sa GFS naše opštine.</p>	<p>Iako je plaćanje izvršeno od strane Trezora, GFI ne predstavljaju istinit i realan prikaz u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstva za javni sektor, zbog pogrešne klasifikacije.</p>

Dodatak II Pismo potvrde



Komuna e Istogut
Opština IstokIstog
Municipality



LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2022
dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese:

- Konfirmoj se kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Istogut, për vitin 2022 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- Siç kemi diskutuar edhe në takimin e datës 29.05.2023, se nuk pajtohem me kualifikimin e draft-raportit të Auditorit;
- Arsyeja është se për çështjen BI të kualifikohet Raporti i Auditimit të Komunës së Istogut, është i pa drejtë nga ana e procedurës, ashtu siç jeni të njoftuar edhe ju që për shkak të vendimeve Gjyqësore e cila është kompetencë ekskluzive e Thesarit e jo e Komunave, ku janë ekzekutuar këto pagesa nga Thesari, të vendimeve Gjyqësore (shujtave e transportin për Mësimdhënës) nga Investimet kapitale, nga fondet burimore 22 dhe 10, si dhe nga kategoria ekonomike Mallra dhe shërbime, ku vendimet janë ekzekutuar pa koordinim me ZKF-në e komunës sonë.
- Brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Ilir FERATI
(Kryetar i Komunës),

Data: 12.06.2023, Istog,



Dodatak III: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Godišnjeg Izveštaja

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁵ treba da sadrži jasnu izjavu mišljenja koja se odnosi na finansijske izveštaje, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši i radi procene usaglašenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa vlastima⁶, što rezultira zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi jedno **ne-modifikovano mišljenje** revizije ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom..

Modifikovanje mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije. Modifikovana mišljenja mogu biti:

- Modifikovane (kvalifikovane)
- Protivne, ili
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja
- b) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili
- c) U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama u javnom sektoru
- ² Drugi izveštaji su uslov člana 8 Uredbe 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju
- ³ Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A - znači nova pitanja i preporuke
Pitanje B i Preporuka B - znači ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C- znači delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji javnog sektora takođe uključuju izveštaj(e) o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.